

PRESIUNEA FISCALĂ LA NIVELUL STATELOR MEMBRE UE

Prof. univ. dr. **DOBROTĂ GABRIELA**
Asist. univ. drd. **CHIRCULESCU MARIA
FELICIA**

*Universitatea “Constantin Brâncuși” Tg Jiu,
Facultatea de Științe Economice și Gestiunea
Afacerilor*

Rezumat:

Gradul de dezvoltare al unei economii este determinat într-o proporție însemnată de structura sistemului fiscal, de modul în care acesta își exercită funcțiile și asigură colectarea resurselor necesare statului. Un randament fiscal ridicat, pe fondul acceptabilității prevederilor fiscale reprezintă condiții ideale ale oricărui sistem fiscal. În acest context, este evident faptul că majoritatea sistemelor fiscale au suportat modificări importante, sub impactul acțiunii unui sistem complex de factori. Creșterea nevoii de resurse la nivelul diferitelor state s-a reflectat în încercări de identificare a raportului ce permite atât asigurarea fondurilor necesare cât și dezvoltarea economică și socială a acestora. Cuantificarea presiunii fiscale la nivelul state membre ale UE evidențiază o paletă largă de rate ale fiscalității. În lucrare este realizată o analiză comparativă a gradului de fiscalitate în statele membre ale UE.

Cuvinte cheie: *presiune fiscală, impozite directe, impozite indirecte*

1. Limite ale presiunii fiscale în cadrul analizelor comparative

Ce este presiunea fiscală? În literatura de specialitate se întâlnesc numeroase accepțiuni, majoritatea fundamentând acest indicator ca raport între veniturile încasate din impozite și taxe (inclusiv contribuții sociale) într-o perioadă de timp determinată și produsul intern brut realizat în aceeași perioadă. Evident, este vorba de presiunea fiscală la nivel național, fiind posibilă însă și stabilirea acestuia la nivelul agenților economici sau la nivelul indivizilor. Aparent, gradul de fiscalitate poate fi determinat cu ușurință și nu ar trebui să se înregistreze

THE FISCAL PRESSURE IN THE EU MEMBER STATES

DOBROTĂ GABRIELA – *Professor PhD.*
CHIRCULESCU MARIA FELICIA –
Assistant PhD. candidate

University „Constantin Brâncuși” Târgu Jiu

Abstract:

The development of an economy is determined in a significant proportion by the tax system structure, by how it exercises its functions and ensures the collection of state resources. A high tax efficiency, due to the acceptability of tax provisions are the ideal conditions of any tax system. In this context, it is obvious that most tax systems have undergone significant changes under the impact of the action of a complex system of factors. Increased need for resources in various countries was reflected in attempts to identify the relationship that allows both the securing of the necessary funds and their economic and social development. The quantification of the fiscal pressure on the EU member states show a wide range of tax rates. This paper makes a comparative analysis of the degree of taxation in the EU member states.

Key words: *fiscal pressure, direct taxes, indirect taxes*

1. Limits of fiscal pressure in the comparative analysis

What is the fiscal pressure? In the specialized literature are found many meanings, mostly basing this indicator as a ratio between the revenue received from taxes and duties (including social contributions) in a period of time and gross domestic product in the same period. Obviously, this is the national fiscal pressure, it is possible, however, to determine it at the level of companies or individuals. Apparently, the level of taxation can be easily determined and should not be impediments in achieving comparative

impedimente în realizarea unor analize comparative la nivelul unor țări diferite. Și totuși, obținerea unor rezultate pertinente nu este un obiectiv realizabil dacă nu se au în vedere o serie de elemente, între care se înscriu: nivelul de trai, structura prelevărilor obligatorii, sistemul de protecție socială, politica deficitului bugetar, stabilitatea veniturilor fiscale, structura demografică, elementele specifice fiecărei țări privind componența veniturilor fiscale precum și nivelul la care se iau în considerare, structura proprietății, nivelul democrației, gradul de percepere a obligațiilor fiscale de către contribuabili ca suporturi ale satisfacerii nevoilor publice și nu ca poveri apăsătoare, gradul de colectare a veniturilor fiscale.

Nivelul presiunii fiscale este un element important în determinarea comportamentului contribuabililor. Astfel, realizarea plății de bunăvoie este posibilă până la o anumită limită, peste aceasta contribuabilul încercând să eludeze o parte a veniturilor impozabile pentru a obține o diminuare a presiunii fiscale. În consecință, deciziile contribuabilului cu privire la utilizarea venitului sunt influențate de fluctuațiile presiunii fiscale. Creșterea presiunii fiscale descurajează economisirea și investițiile, deoarece impozitul pe venit lovește suma totală economisită și venitul viitor rezultat din utilizarea economisirii. În acest context, pe fondul unei rate de impozitare ridicată, contribuabilul poate decide diminuarea nivelului efortului depus în favoarea unei perioade mai mari afectată timpului liber sau majorarea consumurilor în detrimentul economiilor. De asemenea, opțiunea pentru evaziunea fiscală pare să fie o rezolvare a problemelor generate de o fiscalitate excesivă pentru mulți contribuabili (deși manifestarea evaziunii fiscale este o realitate la nivelul tuturor economiilor din totdeauna, practica a evidențiat faptul că aceasta se manifestă cu pregnanță pe fondul unor rate de impozitare ridicate). Nu trebuie neglijată nici influența pe care o are fiscalitatea asupra inflației. Astfel, o majorare

analysis of different countries.

And yet, obtaining relevant results is not an achievable goal if you do not take into account several elements, among which are: the standard of living, the structure of compulsory levies, the system of social protection, the policy of budget deficit, tax revenue stability, demographic structure, country-specific factors on the composition of tax revenues and the level to be taken into account, ownership structure, level of democracy, the degree of collection of tax liabilities by taxpayers that meet the needs of the public and not as heavy burdens, the degree of the collection of tax revenue.

The level of fiscal pressure is an important element in determining the behavior of taxpayers. Thus, it is possible to achieve voluntary payment to a certain limit, and going beyond that the taxpayer will be trying to circumvent a part of taxable income to achieve a reduction in fiscal pressure.

Consequently, the decisions of the taxpayers regarding his incomes are affected by fluctuations in fiscal pressure. Increasing the fiscal pressure discourages saving and investment because the income tax hits the total amount saved and the income provided by future savings. In this context, due to high tax rates, taxpayers may decide to reduce the level of effort for a longer period deciding to devote more time to leisure or increasing their consumption at the expense of savings.

Also, the option of tax evasion seems to be a solution to problems resulting from an excessive fiscal pressure for many taxpayers (although tax evasion is a manifestation of reality in all economies, the practice has shown that it occurs more amid high tax rates). Not be neglected is the influence that taxation has on inflation. Thus, a tax increase will be reflected immediately through the sale prices of the goods or services, which will generate

a impozitelor va fi reflectată imediat prin intermediul prețurilor de vânzare al bunurilor sau serviciilor, fapt ce va genera solicitări din partea salariaților în sensul majorării salariilor. Legat de creșterea prețurilor datorită majorării impozitelor este și un alt aspect important, reprezentat de afectarea gradului de competitivitate al unei economii în plan internațional.

2. Presiunea fiscală în statele membre ale Uniunii Europene

Dacă analizăm *presiunea fiscală exercitată de impozitele directe* (tabelul nr. 1) observăm că presiunea aferentă acestora tinde să fie mai ridicată în țările în care redistribuirea veniturilor constituie un obiectiv important al autorităților guvernamentale, precum Danemarca, Suedia, Finlanda, Belgia sau Marea Britanie. Valoarea medie la nivelul întregului grup UE27 a presiunii fiscale aferente impozitelor directe oscilează în perioada de analiză în jurul valorii de 11,7%.

Creșteri semnificative ale presiunii fiscale aferente impozitelor directe s-au înregistrat în perioada de analiză în țări precum Cipru (de la 8,8% în anul 1999 la 11,2% în anul 2009), Malta (de la 8,3% în anul 1999 la 13,9% în anul 2009) și Slovenia (de la 6,9% în anul 1999 la 9,0% în anul 2009). În cazul Maltei creșterea se datorează în principal impozitării veniturilor societăților comerciale, în cazul căreia a fost lărgită considerabil baza de impozitare și a fost îmbunătățită eficiența colectării. În Cipru, creșterea se datorează impozitului așezat asupra veniturilor din capital ale societăților comerciale și ale gospodăriilor și creșterilor spectaculoase înregistrate în sectorul imobiliar și al construcțiilor în anul 2007. În cazul Letoniei, creșterea presiunii fiscale aferente impozitelor directe se datorează impozitului pe profit, care a adus încasări crescânde, în ciuda faptului că nu au fost operate modificări ale cotei de impozitare.

demands from employees in increasing the wages. Connected to price increases, due to higher taxes arises another important aspect, represented by the affecting of the degree of competitiveness in the international economy.

2. The fiscal pressure in the Member States of the European Union

If we look at *fiscal pressure exerted by direct taxes* (Table no. 1) we can see that their corresponding pressure tends to be higher in countries where income redistribution is an important objective of government authorities, such as Denmark, Sweden, Finland, Belgium and UK. The average value of the group-wide EU27 of the direct *fiscal pressure* of taxes during the analysis oscillates around 11.7%.

Significant increases in the fiscal pressure related to direct taxes were recorded during the analysis of countries like Cyprus (from 8.8% in 1999 to 11.2% in 2009), Malta (from 8.3% in 1999 to 13.9% in 2009) and Slovenia (from 6.9% in 1999 to 9.0% in 2009).

In Malta the increase mainly due to revenue taxes for company, for which the tax base was significantly expanded and the tax collection was efficiently improved. In Cyprus, the increase is due to taxes on income from the capital of companies and households and the spectacular increases recorded in property and construction sectors in 2007. In Latvia, the increased fiscal pressure of direct taxes is due to income taxes, that brought increased revenue, despite the fact that there have been no changes to the tax rate.

Presiunea fiscală aferentă impozitelor directe în țările UE, în perioada 1995-2009 (%)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Belgia	16,6	16,7	17,1	17,7	17,3	17,3	17,7	17,8	17,2	17,4	17,3	17,2	16,9	16,6	15,3
Bulgaria	-	-	-	-	7,7	7,0	7,6	6,4	6,7	6,0	5,7	6,0	7,2	6,5	6,0
Cehia	9,6	8,4	8,9	8,3	8,5	8,3	8,8	9,1	9,6	9,6	9,2	9,2	9,3	8,0	7,5
Danemarca	31,0	31,0	30,5	30,1	30,3	30,5	29,5	29,3	29,5	30,4	31,9	30,6	29,8	29,7	30,1
Germania	10,9	11,3	11,1	11,4	11,9	12,5	11,0	10,7	10,6	10,2	10,3	10,9	11,4	11,3	10,8
Estonia	10,9	9,3	9,3	10,4	9,8	7,8	7,3	7,6	8,1	8,0	7,0	7,2	7,8	7,9	7,6
Irlanda	13,6	14,1	14,1	13,8	13,9	13,5	12,8	11,6	12,0	12,4	12,3	13,2	12,8	11,4	10,3
Grecia	6,9	6,6	7,3	8,8	9,1	10,0	8,8	8,8	8,0	8,1	8,6	8,0	8,1	7,7	8,0
Spania	10,3	10,4	10,6	10,3	10,4	10,5	10,4	10,8	10,5	10,6	11,4	12,2	13,4	10,8	9,6
Franța	8,4	9,0	9,7	11,8	12,4	12,5	12,6	11,8	11,4	11,6	11,8	12,2	11,9	11,5	9,7
Italia	15,0	15,4	16,5	14,6	15,0	14,5	14,8	14,1	14,7	13,9	13,4	14,4	15,2	15,3	14,6
Cipru	8,8	8,5	8,7	9,8	10,7	11,0	11,2	11,2	9,6	8,7	10,2	10,8	14,0	12,9	11,2
Letonia	7,1	7,0	7,5	8,0	7,7	7,3	7,6	7,8	7,6	7,9	7,9	8,5	9,2	9,7	7,1
Lituania	8,7	8,2	8,8	9,0	9,2	8,4	7,8	7,5	8,0	8,7	9,0	9,6	9,3	9,4	6,0
Luxemburg	15,4	15,9	16,5	16,1	14,9	15,0	15,3	15,4	14,8	13,1	13,8	13,2	13,6	13,4	13,9
Ungaria	8,9	9,4	9,2	9,1	9,6	9,6	10,1	10,2	9,5	9,1	9,1	9,4	10,2	10,6	9,8
Malta	8,3	7,4	8,3	8,0	8,8	9,2	10,2	11,4	12,0	11,4	12,0	12,2	13,6	13,0	13,9
Olanda	12,5	13,0	12,4	12,2	12,1	12,0	11,7	11,8	11,0	10,7	11,7	11,9	12,3	11,6	11,9
Austria	11,7	12,7	13,6	13,7	13,3	13,2	15,1	13,9	13,8	13,6	12,9	13,0	13,5	14,0	12,7
Polonia	11,7	11,3	11,1	10,9	7,7	7,2	6,7	6,9	6,6	6,4	7,0	7,5	8,7	8,6	7,4
Portugalia	8,5	9,1	9,2	8,9	9,4	9,9	9,5	9,4	8,7	8,6	8,5	8,8	9,8	9,9	9,2
România	-	-	-	8,3	7,9	7,0	6,4	5,8	6,0	6,4	5,3	6,1	6,8	6,7	6,6
Slovenia	6,9	7,4	7,5	7,5	7,5	7,4	7,6	7,8	8,0	8,3	8,7	9,2	9,5	9,0	9,0
Slovacia	10,8	9,7	9,2	9,0	9,0	7,5	7,5	7,1	7,1	6,1	6,0	6,1	6,1	6,4	6,0
Finlanda	17,5	18,1	18,6	19,0	18,7	21,4	19,2	19,1	18,0	17,8	17,9	17,5	17,8	17,5	16,3
Suedia	19,8	20,7	21,2	21,1	21,9	22,1	19,6	17,6	18,3	19,1	19,9	19,8	19,0	17,4	17,0
Regatul Unit	15,2	14,9	15,2	16,4	16,3	16,7	16,8	15,7	15,2	15,4	16,4	17,2	16,8	16,7	15,7
UE27	-	-	-	-	12,3	12,2	12,0	11,7	11,8	11,3	11,7	11,9	12,4	12,0	11,2
UE25	-	-	-	-	12,6	12,6	12,4	12,2	12,0	11,9	12,2	12,4	12,8	12,4	11,6
UE15	-	-	-	-	12,2	12,1	12,4	11,8	11,6	11,2	10,9	11,2	11,6	11,7	11,2
NSM12	-	-	-	-	11,1	11,0	11,2	10,9	10,6	10,3	10,6	11,4	11,3	10,5	

Sursă: www.europa.eu.int, Statistica Eurostat

Prelucrări proprii pe baza datelor de pe Eurostat

Reduceri importante ale presiunii fiscale aferente impozitelor directe s-au înregistrat în țări precum Slovacia (de la 10,8% în anul 1995 la 6,0% în anul 2009), Suedia (de la 19,8% în anul 1995 la 17,0% în anul 2009), Polonia (de la 11,7% în anul 1995 la 7,4% în anul 2009), Irlanda (de la 13,6% în anul 1995 la 10,3% în anul 2009) și în Estonia (de la 10,9% în anul 1995 la 7,6% în anul 2009). În Suedia, reducerea presiunii fiscale aferente impozitelor directe în perioada supusă analizei constituie o consecință a încetinirii ritmului de creștere economică. În Bulgaria, reducerea acestui indicator se datorează unor importante măsuri de politică fiscală promovate de autoritățile guvernamentale: reducerea cu două treimi a cotei de impozit pe profit în anul 2000, modificarea regimului fiscal al amortizării activelor imobilizate și o atenuare progresivă a cotelor de impozit pe venit, până la introducerea impozitării proporționale în anul 2008. În Slovacia, reducerea se datorează

The fiscal pressure related to direct taxes in EU countries during 1995-2009 (%)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Belgium	16,6	16,7	17,1	17,7	17,3	17,3	17,7	17,8	17,2	17,4	17,3	17,2	16,9	16,6	15,3
Bulgaria	-	-	-	-	7,7	7,0	7,6	6,4	6,7	6,0	5,7	6,0	7,2	6,5	6,0
Czech Republic	9,6	8,4	8,9	8,3	8,5	8,3	8,8	9,1	9,6	9,6	9,2	9,2	9,3	8,0	7,5
Denmark	31,0	31,0	30,5	30,1	30,3	30,5	29,5	29,3	29,5	30,4	31,9	30,6	29,8	29,7	30,1
Germany	10,9	11,3	11,1	11,4	11,9	12,5	11,0	10,7	10,6	10,2	10,3	10,9	11,4	11,3	10,8
Estonia	10,9	9,3	9,3	10,4	9,8	7,8	7,3	7,6	8,1	8,0	7,0	7,2	7,8	7,9	7,6
Ireland	13,6	14,1	14,1	13,8	13,9	13,5	12,8	11,6	12,0	12,4	12,3	13,2	12,8	11,4	10,3
Greece	6,9	6,6	7,3	8,8	9,1	10,0	8,8	8,8	8,0	8,1	8,6	8,0	8,1	7,7	8,0
Spain	10,3	10,4	10,6	10,3	10,4	10,5	10,4	10,8	10,5	10,6	11,4	12,2	13,4	10,8	9,6
France	8,4	9,0	9,7	11,8	12,4	12,5	12,6	11,8	11,4	11,6	11,8	12,2	11,9	11,5	9,7
Italy	15,0	15,4	16,5	14,6	15,0	14,5	14,8	14,1	14,7	13,9	13,4	14,4	15,2	15,3	14,6
Cyprus	8,8	8,5	8,7	9,8	10,7	11,0	11,2	11,2	9,6	8,7	10,2	10,8	14,0	12,9	11,2
Latvia	7,1	7,0	7,5	8,0	7,7	7,3	7,6	7,8	7,6	7,9	7,9	8,5	9,2	9,7	7,1
Lithuania	8,7	8,2	8,8	9,0	9,2	8,4	7,8	7,5	8,0	8,7	9,0	9,6	9,3	9,4	6,0
Luxembourg	15,4	15,9	16,5	16,1	14,9	15,0	15,3	15,4	14,8	13,1	13,8	13,2	13,6	13,4	13,9
Hungary	8,9	9,4	9,2	9,1	9,6	9,6	10,1	10,2	9,5	9,1	9,1	9,4	10,2	10,6	9,8
Malta	8,3	7,4	8,3	8,0	8,8	9,2	10,2	11,4	12,0	11,4	12,0	12,2	13,6	13,0	13,9
Netherlands	12,5	13,0	12,4	12,2	12,1	12,0	11,7	11,8	11,0	10,7	11,7	11,9	12,3	11,6	11,9
Austria	11,7	12,7	13,6	13,7	13,3	13,2	15,1	13,9	13,8	13,6	12,9	13,0	13,5	14,0	12,7
Poland	11,7	11,3	11,1	10,9	7,7	7,2	6,7	6,9	6,6	6,4	7,0	7,5	8,7	8,6	7,4
Portugal	8,5	9,1	9,2	8,9	9,4	9,9	9,5	9,4	8,7	8,6	8,5	8,8	9,8	9,9	9,2
Romania	-	-	-	8,3	7,9	7,0	6,4	5,8	6,0	6,4	5,3	6,1	6,8	6,7	6,6
Slovenia	6,9	7,4	7,5	7,5	7,5	7,4	7,6	7,8	8,0	8,3	8,7	9,2	9,5	9,0	9,0
Slovakia	10,8	9,7	9,2	9,0	9,0	7,5	7,5	7,1	7,1	6,1	6,0	6,1	6,1	6,4	6,0
Finland	17,5	18,1	18,6	19,0	18,7	21,4	19,2	19,1	18,0	17,8	17,9	17,5	17,8	17,5	16,3
Sweden	19,8	20,7	21,2	21,1	21,9	22,1	19,6	17,6	18,3	19,1	19,9	19,8	19,0	17,4	17,0
United Kingdom	15,2	14,9	15,2	16,4	16,3	16,7	16,8	15,7	15,2	15,4	16,4	17,2	16,8	16,7	15,7
UE27	-	-	-	-	12,3	12,2	12,0	11,7	11,8	11,3	11,7	11,9	12,4	12,0	11,2
UE25	-	-	-	-	12,6	12,6	12,4	12,2	12,0	11,9	12,2	12,4	12,8	12,4	11,6
UE15	-	-	-	-	12,2	12,1	12,4	11,8	11,6	11,2	10,9	11,2	11,6	11,7	11,2
NSM12	-	-	-	-	11,1	11,0	11,2	10,9	10,6	10,3	10,6	11,4	11,3	10,5	

Source: www.europa.eu.int, Eurostat statistics

Own processing based on data from Eurostat

Significant reductions in fiscal pressure related to direct taxes has been recorded in countries such as Slovakia (from 10,8% in 1995 to 6,0% in 2009), Sweden (from 19,8% in 1995 to 17,0% in 2009), Poland (from 11,7% in 1995 to 7,4% in 2009), Ireland (from 13,6% in 1995 to 10,3% in 2009) and Estonia (from 10,9% in 1995 to 7,6% in 2009). In Sweden, reducing the fiscal pressure related to direct taxes in the period under review is a result of slowdown in economic growth. In Bulgaria, the reduction of this indicator is due to important fiscal policy measures pursued by the government: the reduction by two thirds the rate of income tax in 2000, the changing in the tax regime for depreciation of fixed assets and the progressive alleviation of income tax rates until the introduction of proportional taxation in 2008. In Slovakia, the reduction is due to the progressive

deminuărilor progresive ale cotelor de impozitare utilizate în cazul impozitului pe profit începând cu anul 1999 și înlocuirii sistemului progresiv de impozitare a veniturilor persoanelor fizice cu un sistem de impozitare ce folosește o cotă proporțională.

De asemenea, observăm că valori ridicate ale acestui indicator se înregistrează în cazul țărilor mai dezvoltate, care au și un nivel mai ridicat al produsului intern brut pe locuitor valori mai reduse înregistrându-se în cazul țărilor mai puțin dezvoltate (noile state membre). De menționat este faptul că în anul 2009 România s-a numărat printre țările cu cel mai redus nivel al acestui indicator în cadrul grupului UE27.

Dacă avem în vedere media presiunii fiscale aferente impozitelor directe pentru întreaga perioadă de analiză pentru fiecare țară a eșantionului în parte, putem grupa aceste țări în patru categorii, conform figurii nr. 3.1.:

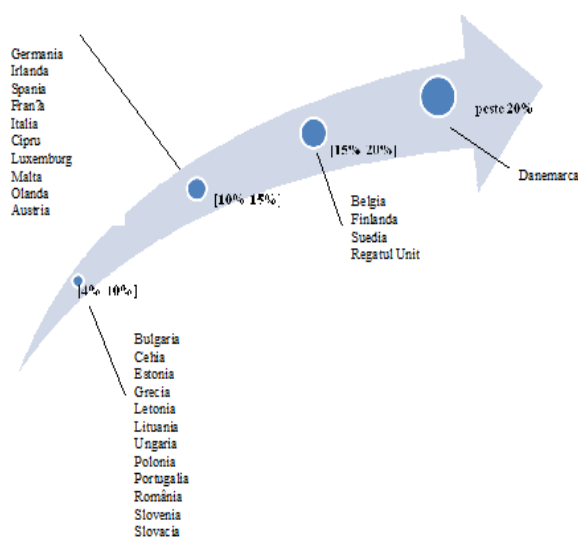

Figura nr. 1 Structura prelevărilor obligatorii în PIB la nivelul statelor membre ale Uniunii Europene, în anul 2009

Evoluția valorilor minime, medii și maxime ale presiunii fiscale aferente impozitelor directe indică o distribuție inegală a țărilor eșantionului, valoarea minimă oscilând în intervalul 5%-8%, cea medie situându-se în intervalul 11%-13%, iar cea maximă în intervalul 29%-31%.

decrease in tax rates of the income tax since 1999 and replacing the progressive tax system aimed at individual income with a system that uses a proportional share.

Also, there can be noted that high values of this indicator are registered for the more developed countries, which have a higher level of GDP per resident, lower values being recorded for the least developed countries (new member states). It is worth mentioning that in 2009 Romania was among the countries with the lowest level of this indicator in the EU27 group.

If we consider the average fiscal pressure related to direct taxes for the entire sample analysis for each country separately, we group these countries into four categories, as shown in Figure no. 3.1.:

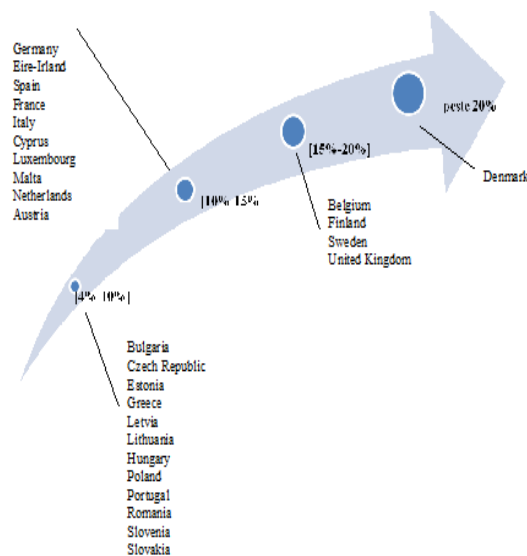

Fig.3.1 The average level of fiscal pressure related to direct taxes in the EU27, during 1995-2010

The evolution of the minimum, average and maximum direct fiscal pressure of taxes indicates an uneven distribution of sample countries, the minimum amount varying between 5% -8%, the average hovering between 11% -13% and the maximum range 29% -31%.

În ceea ce privește evoluția presiunii fiscale aferente impozitelor indirecte pentru țările din grupul UE27 în perioada 1995-2010 (tabelul nr. 2.) observăm că țările care compun eșantionul înregistrează valori ale presiunii fiscale aferente impozitelor indirecte în jurul valorii medii pentru UE27, care variază în intervalul 12%-13%. Reduceri elocvente ale presiunii fiscale aferente impozitelor indirecte s-au înregistrat în perioada de analiză în cazul Spaniei (de la 10,7% în anul 1995 la 8,7% în anul 2009), Irlandei (de la 14,5% în anul 1995 la 11,0% în anul 2009), Greciei (de la 12,8% în anul 1995 la 11,1% în anul 2009), Spaniei (de la 10,7% în anul 1995 la 8,7% în anul 2009), Slovaciei (14,5% în anul 1995 la 10,3% în anul 2009) și Regatului Unit (de la 13,4% în anul 1995 la 11,6% în anul 2009). Creșteri semnificative ale presiunii fiscale aferente impozitelor indirecte s-au înregistrat în perioada de analiză în țări precum Estonia (de la 13,2% în anul 1995 la 15,0% în anul 2009), Cipru (de la 11,4% în anul 1995 la 15,0% în anul 2009), datorită majorării substanțiale a consumului, și în Suedia (de la 15,9% în anul 1995 la 18,9% în anul 2009).

Presiunea fiscală aferentă impozitelor indirecte în țările UE, în perioada 1995-2009 (%)

Tab. nr. 2

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Belgia	12,9	13,4	13,6	13,5	13,9	13,8	13,3	13,4	13,6	13,7	13,8	13,5	12,6	12,6	12,6
Bulgaria	-	-	-	-	13,7	15,0	14,6	14,4	15,8	17,5	18,7	19,4	18,9	18,1	16,6
Cehia	12,3	12,1	11,5	11,0	11,5	11,3	11,0	10,8	11,1	11,8	11,8	11,3	11,3	11,0	11,4
Danemarca	17,0	17,4	17,6	18,3	18,3	17,2	17,4	17,5	17,4	17,6	18,0	18,1	18,0	17,1	16,8
Germania	12,0	11,9	11,9	12,0	12,6	12,5	12,2	12,1	12,2	12,0	12,1	12,4	12,9	12,5	12,6
Estonia	13,2	13,4	13,7	12,5	11,8	12,4	12,4	12,5	12,2	12,3	13,5	13,8	14,2	12,1	15,0
Irlanda	14,5	14,5	14,1	13,8	13,7	13,7	12,5	12,4	12,6	13,2	13,7	14,2	13,5	12,3	11,0
Grecia	12,8	13,2	13,3	13,5	14,1	14,2	13,8	13,3	12,5	11,9	11,8	12,3	12,3	12,1	11,1
Spania	10,7	10,7	11,0	11,5	12,0	11,9	11,5	11,6	11,9	12,2	12,6	12,7	12,0	9,9	8,7
Franța	16,0	16,6	16,6	16,4	16,4	15,8	15,4	15,4	15,3	15,5	15,6	15,5	15,3	14,8	14,8
Italia	12,4	12,2	12,7	15,6	15,3	15,2	14,7	14,7	14,3	14,3	14,5	15,1	15,0	13,8	13,6
Cipru	11,4	11,0	10,2	11,1	10,7	12,4	13,0	13,3	16,4	17,0	17,1	17,9	20,0	18,4	15,0
Letonia	14,1	13,0	13,9	15,0	13,7	12,3	11,8	11,2	12,1	11,9	12,7	13,2	12,6	10,8	10,6
Lituania	12,4	11,9	13,7	13,9	13,7	12,6	12,2	12,4	11,7	11,2	11,4	11,4	12,0	11,5	11,3
Luxemburg	11,8	11,8	12,8	13,1	13,3	14,0	13,6	13,0	12,6	13,4	13,3	12,7	12,9	11,8	11,9
Ungaria	17,8	17,1	15,6	15,8	16,3	16,1	15,3	15,0	15,6	16,3	15,8	15,3	16,0	15,6	16,3
Malta	12,3	11,7	12,4	11,4	12,4	12,6	13,3	13,6	12,9	14,9	15,4	15,3	15,2	14,6	14,2
Olanda	11,8	12,0	12,2	12,3	12,7	12,5	12,9	12,7	12,7	12,9	12,9	13,1	13,1	12,1	11,9
Austria	14,8	15,2	15,7	15,6	15,7	15,3	15,3	15,4	15,3	15,1	14,8	14,4	14,4	14,2	14,6
Polonia	14,2	14,4	13,9	13,1	13,6	12,6	12,5	13,2	13,2	13,1	13,9	14,5	14,5	14,2	12,8
Portugalia	13,9	14,0	13,8	14,3	14,6	14,1	14,0	14,5	15,1	14,4	15,3	15,7	15,3	14,6	13,0
România	-	-	-	11,3	12,3	12,2	11,4	11,6	12,3	11,7	12,9	12,7	12,8	11,7	11,0
Slovenia	15,5	15,7	15,3	16,0	16,6	15,8	15,6	15,9	16,0	15,8	15,8	15,2	15,0	14,1	14,3
Slovacia	14,5	13,8	13,1	12,8	12,4	12,5	11,4	11,6	12,1	12,5	12,8	11,6	11,6	10,4	10,3
Finlanda	14,2	14,3	14,9	14,5	14,5	13,9	13,4	13,7	14,2	14,0	14,1	13,8	13,3	13,0	13,4
Suedia	15,9	16,4	16,7	17,4	18,5	16,5	16,6	16,8	16,9	16,7	16,9	17,0	17,0	18,2	18,9
Regatul Unit	13,4	13,5	13,6	13,5	13,8	13,9	13,5	13,4	13,2	13,2	13,0	13,0	12,9	12,0	11,6
UE27	-	-	-	-	14,0	13,8	13,5	13,5	13,7	13,9	14,2	14,3	14,3	13,5	13,2
UE25	-	-	-	-	14,1	13,8	13,5	13,6	13,7	13,9	14,1	14,1	14,2	13,3	13,1
UE15	-	-	-	-	13,6	13,6	13,4	13,1	13,5	13,7	13,9	14,0	13,9	13,3	12,7
NSM12	-	-	-	-	14,1	14,1	13,7	13,7	14,3	14,4	14,7	14,8	14,9	14,0	13,5

Regarding the evolution of indirect fiscal pressure of taxes in the EU27 group of countries during 1995-2010 (Table no. 2.) there can be noted that countries that make up the sample, recorded average amount of indirect fiscal pressure of taxes for the EU27, which varies between 12% -13%. Striking reductions in indirect taxes related to fiscal pressure were recorded during the analysis for Spain (from 10% in 1995 to 8.7% in 2009), Ireland (from 14.5% in 1995 to 11.0% in 2009), Greece (from 12.8% in 1995 to 11.1% in 2009), Spain (from 10.7% in 1995 to 8.7% in 2009) , Slovakia (14.5% in 1995 to 10.3% in 2009) and the UK (from 13.4% in 1995 to 11.6% in 2009). Significant increases in indirect taxes related to fiscal pressures were recorded during the analysis of countries such as Estonia (from 13.2% in 1995 to 15.0% in 2009), Cyprus (from 11.4% in 1995 to 15.0% in 2009) due to substantial increase in consumption, and in Sweden (from 15.9% in 1995 to 18.9% in 2009).

The fiscal pressure related to indirect taxes in EU countries during 1995-2009 (%)

Tab. no. 2

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Belgium	12,9	13,4	13,6	13,5	13,9	13,8	13,3	13,3	13,4	13,6	13,7	13,8	13,5	12,6	12,6
Bulgaria	-	-	-	-	13,7	15,0	14,6	14,4	15,8	17,5	18,7	19,4	18,9	18,1	16,6
Czech Republic	12,3	12,1	11,5	11,0	11,5	11,3	11,0	10,8	11,1	11,8	11,8	11,3	11,3	11,0	11,4
Denmark	17,0	17,4	17,6	18,3	18,3	17,2	17,4	17,5	17,4	17,6	18,0	18,1	18,0	17,1	16,8
Germany	12,0	11,9	11,9	12,0	12,6	12,5	12,2	12,1	12,2	12,0	12,1	12,4	12,9	12,5	12,6
Estonia	13,2	13,4	13,7	12,5	11,8	12,4	12,4	12,5	12,2	12,3	13,5	13,8	14,2	12,1	15,0
Ireland	14,5	14,5	14,1	13,8	13,7	13,7	12,5	12,4	12,6	13,2	13,7	14,2	13,5	12,3	11,0
Greece	12,8	13,2	13,3	13,5	14,1	14,2	13,8	13,3	12,5	11,9	11,8	12,3	12,3	12,1	11,1
Spain	10,7	10,7	11,0	11,5	12,0	11,9	11,5	11,6	11,9	12,2	12,6	12,7	12,0	9,9	8,7
France	16,0	16,6	16,6	16,4	16,4	15,8	15,4	15,4	15,3	15,5	15,6	15,5	15,3	14,8	14,8
Italy	12,4	12,2	12,7	15,6	15,3	15,2	14,7	14,7	14,3	14,3	14,5	15,1	15,0	13,8	13,6
Cyprus	11,4	11,0	10,2	11,1	10,7	12,4	13,0	13,3	16,4	17,0	17,1	17,9	20,0	18,4	15,0
Latvia	14,1	13,0	13,9	15,0	13,7	12,3	11,8	11,2	12,1	11,9	12,7	13,2	12,6	10,8	10,6
Lithuania	12,4	11,9	13,7	13,9	13,7	12,6	12,2	12,4	11,7	11,2	11,4	11,4	12,0	11,5	11,3
Luxembourg	11,8	11,8	12,8	13,1	13,3	14,0	13,6	13,0	12,6	13,4	13,3	12,7	12,9	11,8	11,9
Hungary	17,8	17,1	15,6	15,8	16,3	16,1	15,3	15,0	15,6	16,3	15,8	15,3	16,0	15,6	16,3
Malta	12,3	11,7	12,4	11,4	12,4	12,6	13,3	13,6	12,9	14,9	15,4	15,3	15,2	14,6	14,2
Netherlands	11,8	12,0	12,2	12,3	12,7	12,5	12,9	12,7	12,7	12,9	12,9	13,1	13,1	12,1	11,9
Austria	14,8	15,2	15,7	15,6	15,7	15,3	15,3	15,4	15,3	15,1	14,8	14,4	14,4	14,2	14,6
Poland	14,2	14,4	13,9	13,1	13,6	12,6	12,5	13,2	13,2	13,1	13,9	14,5	14,5	14,2	12,8
Portugal	13,9	14,0	13,8	14,3	14,6	14,1	14,0	14,5	15,1	14,4	15,3	15,7	15,3	14,6	13,0
Romania	-	-	-	11,3	12,3	12,2	11,4	11,6	12,3	11,7	12,9	12,7	12,8	11,7	11,0
Slovenia	15,5	15,7	15,3	16,0	16,6	15,8	15,6	15,9	16,0	15,8	15,8	15,2	15,0	14,1	14,3
Slovakia	14,5	13,8	13,1	12,8	12,4	12,5	11,4	11,6	12,1	12,5	12,8	11,6	11,6	10,4	10,3
Finland	14,2	14,3	14,9	14,5	14,5	13,9	13,4	13,7	14,2	14,0	14,1	13,8	13,3	13,0	13,4
Sweden	15,9	16,4	16,7	17,4	18,5	16,5	16,6	16,8	16,9	16,7	16,9	17,0	17,0	18,2	18,9
United Kingdom	13,4	13,5	13,6	13,5	13,8	13,9	13,5	13,4	13,2	13,2	13,0	13,0	12,9	12,0	11,6
UE27	-	-	-	-	14,0	13,8	13,5	13,5	13,7	13,9	14,2	14,3	14,3	13,5	13,2
UE25	-	-	-	-	14,1	13,8	13,5	13,6	13,7	13,9	14,1	14,1	14,2	13,3	13,1
UE15	-	-	-	-	13,6	13,6	13,4	13,1	13,5	13,7	13,9	14,0	13,9	13,3	12,7
NSM12	-	-	-	-	14,1	14,1	13,7	13,7	14,3	14,4	14,7	14,8	14,9	14,0	13,5

Conform datelor prezentate în tabelul nr. 2, în cazul presiunii fiscale aferente impozitelor indirecte, nu mai există o discrepanță între țările dezvoltate și cele mai puțin dezvoltate. Astfel, se înregistrează valori de peste 14% pentru acest indicator atât pentru unele țări dezvoltate din cadrul grupului, precum Danemarca, Suedia, Franța, cât și pentru unele țări în curs de dezvoltare, precum Bulgaria, Slovenia sau Ungaria. Nivelurile cele mai reduse ale acestui indicator (sub 12%) se înregistrează, în special, în țările în curs de dezvoltare din cadrul grupului, precum Lituania, Slovacia, Cehia.

Repartizarea țărilor ce formează eșantionul pe categorii în funcție de mărimea medie a presiunii fiscale aferente impozitelor indirecte este redată în figura nr. 2.

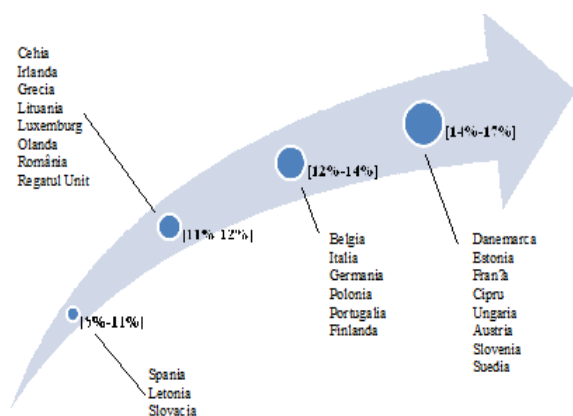

Figura nr. 2. Nivelul mediu al presiunii fiscale aferente impozitelor indirecte în UE27, în perioada 1995-2009

Dacă avem în vedere valorile extreme și valorile medii înregistrate în perioada de analiză în cazul presiunii fiscale aferente impozitelor indirecte, remarcăm faptul că acestea sunt mai puțin dispersate decât în cazul presiunii fiscale aferente impozitelor directe. Valoarea medie a indicatorului pentru întregul grup este una stabilă, situându-se în fiecare an al perioadei de analiză între 13,2% și 14,3%, ceea ce reflectă în bună măsură eforturile fiecărui stat membru al Uniunii Europene în direcția armonizării legislației

According to data presented in the table. 2, where the fiscal pressure is related to indirect taxes, there is a discrepancy between the developed and less developed countries. Thus, the values are above 14% for this indicator for both some of the developed countries group, like Denmark, Sweden, France, and for some of the less developed countries such as Bulgaria, Slovenia and Hungary. Lowest levels of this indicator (below 12%) are recorded, particularly in developing countries within the group, such as Lithuania, Slovakia, Czech Republic.

The distribution of countries forming the sample into categories depending on the size of the average indirect fiscal pressure of taxes is shown in Fig. 2.

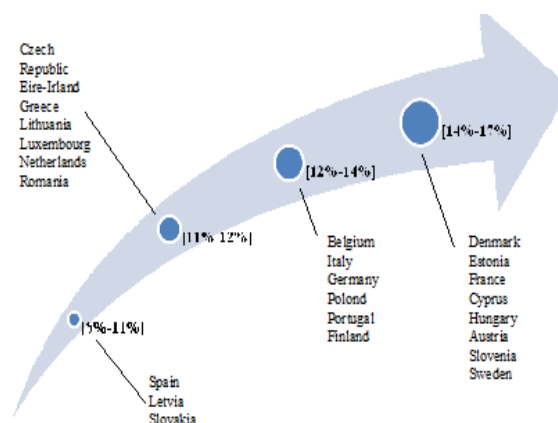

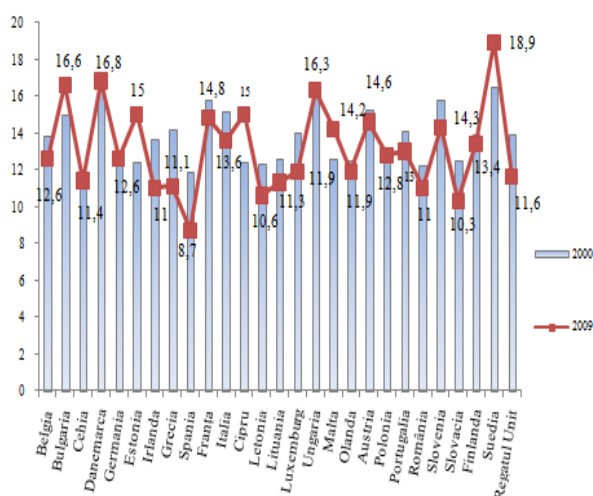
Fig. no. 2. The average fiscal pressure of indirect taxes related EU27 during 1995-2009

If we consider the extreme values and the medium values recorded during the analysis of fiscal pressure of indirect taxes, there can be noted that they are less dispersed than in fiscal pressure of direct taxes. The average value of the indicator for the whole group is stable, standing in each year of the analysis between 13.2% and 14.3%, largely reflecting the efforts of each member of the European Union to harmonize tax legislation on indirect taxes.

According to the no. 2 schedule and

fiscale referitoare la impozitele indirecte.

Conform graficului nr. 2 și datelor prezentate în tabelul nr. 2, în anul 2009 ponderile cele mai mari ale presiunii fiscale aferente impozitelor indirecte au fost înregistrate în Danemarca (16,8%) Bulgaria (16,6%), Ungaria (16,3%), Suedia (18,9%), valorile cele mai reduse fiind înregistrate în țări precum Cehia (11,4%), Irlanda (11,0%), Spania (8,7%), Letonia (10,6%), Lituania (11,3%) și Slovacia (10,3%).

Graficul nr. 2 Presiunea fiscală aferentă impozitelor indirecte în PIB, în statele membre ale UE, în anul 2009 comparativ cu anul 2000

Din datele prezentate observăm că peste media comunitară înregistrată în anul 2009 (13,2%) se situează un număr de 12 țări: Bulgaria (16,6%), Danemarca (16,8%), Estonia (15%), Franța (14,8%), Italia (13,6%), Cipru (15%), Ungaria (16,3%), Malta (14,2%), Austria (14,6%), Slovenia (14,3%), Finlanda (13,4%) și Suedia (18,9%), iar sub această medie se situează 15 țări: Belgia (12,6%), Cehia (11,4%), Germania (12,6%), Irlanda (11,0%), Grecia (11,1%), Spania (8,7%), Lituania (11,3%), Luxemburg (11,9%), Letonia (10,6%), Olanda (11,9%), Polonia (12,8%), Portugalia (13,0%), România (11,0%), Slovacia (10,3%) și Regatul Unit (11,6%).

data presented in the table. 2, in 2009 the share of higher fiscal pressure of indirect taxes have been recorded in Denmark (16.8%), Bulgaria (16.6%), Hungary (16.3%), Sweden (18.9%) lowest values being registered in countries like the Czech Republic (11.4%), Ireland (11.0%), Spain (8.7%), Latvia (10.6%), Lithuania (11.3%) and Slovakia (10.3%).

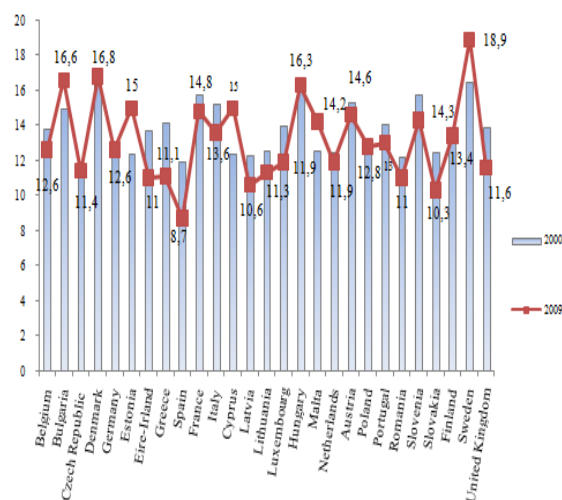

Chart 3.1. The fiscal pressure of indirect taxes in the GDP in the EU member states, in 2009 compared with 2000

From the data we see that over the EU average recorded in 2009 (13.2%) there are a total of 12 countries: Bulgaria (16.6%), Denmark (16.8%), Estonia (15%), France (14.8%), Italy (13.6%), Cyprus (15%), Hungary (16.3%), Malta (14.2%), Austria (14.6%), Slovenia (14.3%), Finland (13.4%) and Sweden (18.9%), and below this average rank 15 countries: Belgium (12.6%), Czech (11.4%), Germany (12.6%), Ireland (11.0%), Greece (11.1%), Spain (8.7%), Lithuania (11.3%), Luxembourg (11.9%), Latvia (10.6%), Netherlands (11.9%), Poland (12.8%), Portugal (13.0%), Romania (11.0%), Slovakia (10.3%) and UK (11.6%).

3. Concluzii

În urma analizei efectuate cu privire la nivelul presiunii prelevărilor obligatorii în UE27 pe intervalul de timp 1995-2009 am evidențiat următoarele:

- nivelurile cele mai reduse ale acestui indicator (sub 30%) se înregistrează, în special, în țările în curs de dezvoltare din cadrul grupului, precum Bulgaria, Lituania, România;
- în intervalul 30%-35% al acestui indicator fac parte: Estonia, Irlanda, Grecia, Spania, Cipru, Letonia, Malta, Polonia, Portugalia Slovacia;
- un nivel al presiunii prelevărilor obligatorii cuprins între 35%-40% se regăsește în următoarele state membre ale UE27: Cehia, Italia, Luxemburg, Ungaria, Olanda, Slovenia, Regatul Unit;
- în intervalul 40%-45% al presiunii prelevărilor obligatorii sunt cuprinse un număr de 5 țări: Belgia, Germania, Franța, Austria, Finlanda;
- Danemarca și Suedia sunt singurele state membre ale UE27 care înregistrează un nivel mediu al presiunii prelevărilor obligatorii pe intervalul de timp cuprins între 1995 și 2009 peste 45% (Danemarca 49,0%, iar Suedia 49,5%).

Analiza efectuată pe elementele structurale componente ale presiunii fiscale globale, pentru același eșantion și aceeași perioadă de analiză a permis reliefaarea următoarelor aspecte care caracterizează sistemele fiscale europene:

- presiunea fiscală aferentă impozitelor directe tinde să fie mai ridicată în țările în care redistribuirea veniturilor constituie un obiectiv important al autorităților guvernamentale;
- valoarea medie a presiunii fiscale aferente impozitelor directe oscilează în perioada de analiză în jurul valorii de 12%;
- valoarea medie a presiunii fiscale aferente impozitelor indirecte nu mai există o discrepanță între țările dezvoltate și cele mai

3. Conclusions

The analysis performed on samples required pressure level in the EU27 over the period 1995-2009 have shown the following:

- the lowest levels of this indicator (below 30%) are recorded, particularly in developing countries within the group, such as Bulgaria, Lithuania, Romania;
- within the range 30% -35% of this indicator are: Estonia, Ireland, Greece, Spain, Cyprus, Latvia, Malta, Poland, Portugal, Slovakia;
- compulsory levies pressure level between 35% -40% are found in the following EU27 member states: Czech Republic, Italy, Luxembourg, Hungary, Netherlands, Slovenia, United Kingdom;
- within the interval 40% -45% of the pressure of compulsory levies are included a number of five countries: Belgium, Germany, France, Austria, Finland;
- Denmark and Sweden are the only member states of the EU27, which recorder an average pressure of compulsory levies on the interval of time between 1995 and 2009 over 45% (Denmark 49.0% and Sweden 49.5%).

The analysis performed on the components of structural elements of the overall fiscal pressure for the same sample and the same period of analysis has allowed the highlighting of the following issues that characterize European tax systems:

- the fiscal pressure of direct taxes tends to be higher in countries where income redistribution is an important objective of government authorities;
- the average fiscal pressure related to direct taxes during the analysis oscillates around 12%;
- the average fiscal pressure of indirect taxes is no longer represents a discrepancy between developed and less

puțin dezvoltate;

➤ valorile presiunilor aferente contribuțiilor sociale sunt relativ dispersate în jurul mediei, care este destul de stabilă, situându-se în fiecare an al perioadei de analiză foarte aproape de nivelul de 12%;

➤ niveluri înalte ale presiunii aferente contribuțiilor sociale se înregistrează în țări dezvoltate, vechi state membre ale Uniunii Europene.

developed;

➤ the values of social contributions related to fiscal pressure are relatively dispersed around the average, which is quite stable, hovering in each year of the analysis very close to 12%;

➤ high levels of the pressure of social related contributions are recorded in developed countries, old European Union member states.

4. Bibliografie

1. Brezeanu P., *Fiscalitate: Concepte, teorii, politici și abordări practice*, Editura Wolters Kluwer, București, 2009

2. Dobrotă, G., Chirculescu M.F., *Tax policy and economic development*, IECS 2010, The Economic world's destiny: crisis and globalisation?, Sibiu, 2010;

3. Dobrotă, G., Fiscalitatea directă în România și UE, *Analele UCB, Seria Economie*, nr. 3/2010, pag. 21-30;

4. Talpoș Ioan, Enache Cosmin, *Fiscalitate aplicată*, Editura Orizonturi Universitare, Timișoara, 2001

5. Tulai C., Șerbu Simona, *Fiscalitate comparată și armonizări fiscale*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj Napoca, 2005

6. Văcărel I., Bistriceanu Gh. ș.a., *Finanțe Publice, Ediția a VI – a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2008

7. ***www.europe.eu.int - legislația comunitară privind fiscalitatea

8. ***www.mfinanțe.ro

9. ***www.taxeimpozite.ro

10. ***www.eurostat.com

11. ***www.insse.ro

4.References

1. Brezeanu P., *Taxation: Concepts, theories, policies and practical approaches*, Wolters Kluwer Publishing House, Bucharest, 2009

2. Dobrotă, G., Ungureanu D., Chirculescu M.F., *Tax policy and economic development*, IECS 2010, The Economic world's destiny: crisis and globalisation?, Sibiu, 2010;

3. Dobrotă, G., Direct taxation in Romania and European Union, *Analele UCB, Seria Economie*, nr. 3/2010, pag. 21-30;

4. Talpoș Ioan, Enache Cosmin, *Applied taxation*, Horizons Educational Publishing House, Timișoara, 2001

5. Tulai C., Șerbu Simona, *Comparative taxation and tax harmonization*, Paper Science Publishing House, Cluj Napoca, 2005

6. Văcărel I., Bistriceanu Gh. D., and others *Public Finance, Sixth Edition* - Didactic and Pedagogic Publishing House, Bucharest, 2008

7. ***www.europe.eu.int - community law regarding taxation

8. ***www.mfinanțe.ro

9. ***www.taxeimpozite.ro

10. ***www.eurostat.com

11. ***www.insse.ro